

Rättsfallssamlingen

„Mål T-486/11

**Orange Polska S.A., tidigare Telekomunikacja Polska S.A.
mot
Europeiska kommissionen**

”Konkurrens — Missbruk av dominerande ställning — Den polska marknaden för telekommunikation — Beslut i vilket en överträdelse av artikel 102 FEUF konstateras — Villkor som en tidigare monopolleverantör uppställer för att ge nytillkomna operatörer tillstånd till betalningspliktigt tillträde till nätet och till grossisttjänster för bredbandstillträde — Berättigat intresse av att konstatera en överträdelse — Böter — Motiveringsskyldighet — Överträdelsens allvar — Förmildrande omständigheter — Proportionalitet — Obegränsad behörighet — 2006 års riktlinjer för beräkning av böter”

Sammanfattning – Tribunalens dom (åttonde avdelningen) av den 17 december 2015

1. *Konkurrens — Böter — Belopp — Fastställande — Kommissionens utrymme för skönsmässig bedömning — Domstolsprövning — Unionsdomstolens fulla prövningsrätt — Räckvidd — Kontroll av lagenligheten utifrån såväl rättsliga som faktiska omständigheter — Verkningar — Behörighet att beräkna om bötesbelopp*

(Artiklarna 102 FEUF, 261 FEUF och 263 FEUF, Rådets förordning nr 1/2003, artiklarna 23 och 31, Kommissionens meddelande 2006/C 210/02)

2. *Konkurrens — Administrativt förfarande — Kommissionens befogenheter — Fastställelse av en avslutad överträdelse — Skyldighet för kommissionen att påvisa att det finns ett legitimt intresse av att fastställa en dylik överträdelse*

(Artikel 102 FEUF, Rådets förordning nr 1/2003, artikel 7.1)

3. *Konkurrens — Administrativt förfarande — Meddelande om invändningar — Nödvändigt innehåll — Iakttagande av rätten till försvar — Angivande av de faktiska och rättsliga grunder som kan medföra att böter åläggs — Räckvidd — Angivande av relevanta faktorer angående försvarande och förmildrande omständigheter — Tillräckligt*

(Artikel 102 FEUF, Rådets förordning nr 1/2003, artiklarna 27.1 och 31, Kommissionens meddelande 2006/C 210/02)

4. *EU-rätt — Principer — Grundläggande rättigheter — Rätt till rättvis rättegång — Räckvidd — Lissabonfördragets ikraftträdande — Saknar betydelse för innehållet i principen om en rättvis rättegång*

(Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, artikel 47 andra stycket)

5. *Konkurrens — Böter — Belopp — Fastställande — Kommissionens utrymme för eget skön — Gränser — Iakttagande av proportionalitetsprincipen — Räckvidd — Beaktande av överträdelsens allvar och dess bedömningskriterier*

(Artikel 102 FEUF, Rådets förordning nr 1/2003, artikel 23, Kommissionens meddelande 2006/C/210/02)

6. *Konkurrens — Böter — Belopp — Fastställande — Kriterier — Överträdelsens allvar — Någon bindande eller uttömmande förteckning över kriterierna finns inte — Bedömningskriterier*

(Artikel 102 FEUF, Rådets förordning nr 1/2003, artikel 23, Kommissionens meddelande 2006/C/210/02)

7. *Konkurrens — Böter — Belopp — Fastställande — Kriterier — Överträdelsens allvar — Skyldighet att beakta överträdelsens konkreta påverkan på marknaden — Föreligger inte — Beaktande av kriterier som inte uttryckligen anges i de riktlinjer som antagits av kommissionen*

(Artikel 102 FEUF, Rådets förordning nr 1/2003, artikel 23.2, Kommissionens meddelande 98/C/9/03, punkt 1 A och 2006/C/210/02, punkt 22)

8. *Dominerande ställning — Missbruk — Leveransvägran — Överträdelsen anses som mycket allvarlig — Bedömningskriterier — Dominerande ställning till följd av tidigare lagstadgat monopol — Ett flertal, uppenbara, bestående och uppsåtliga åsidosättanden som omfattar en medlemsstat hela territorium*

(Artikel 102 FEUF, Rådets förordning nr 1/2003, artikel 23, Kommissionens meddelande 2006/C/210/02)

9. *Konkurrens — Böter — Belopp — Fastställande — Kriterier — Förmildrande omständigheter — Upphörande av överträdelsen efter kommissionens ingripande — Krav på orsakssamband*

(Artikel 102 FEUF, Rådets förordning nr 1/2003, artikel 23.2, Kommissionens meddelande 98/C/9/03, punkt 3 tredje strecksatsen och 2006/C/210/02, punkt 29 första strecksatsen)

10. *Konkurrens — Böter — Belopp — Fastställande — Kriterier — Förmildrande omständigheter — Företaget har samarbetat effektivt i förfarandet, utanför tillämpningsområdet för meddelandet om samarbete — Omfattas — Villkor*

(Artikel 102 FEUF, Rådets förordning nr 1/2003, artikel 23.2, Kommissionens meddelande 2006/C/210/02, punkt 29 fjärde strecksatsen)

1. Se domen.

(se punkterna 66–68, 114, 115)

2. Det framgår av artikel 7.1 i förordning nr 1/2003, sedd mot bakgrund av förordningens förarbeten, att det ankommer på kommissionen att fastställa att det finns ett berättigat intresse av att konstatera att en överträdelse begåtts tidigare, om överträdelsen är avslutad och kommissionen inte ålägger böter.

Det finns nämligen ett samband mellan dels kommissionens skyldighet att visa att det finns ett berättigat intresse av att konstatera en överträdelse, dels preskriptionen av kommissionens befogenhet att ålägga böter. Att kommissionens befogenhet att ålägga böter preskriberats påverkar inte dess

underförstådda befogenhet att fastställa en överträdelse. Att kommissionen utövar den underförstådda befogenheten att fastställa en överträdelse efter det att preskriptionstiden löpt ut förutsätter emellertid att den visar att det finns ett legitimt intresse av att fastställa detta.

Följaktligen är inte kommissionen tvungen att visa att det finns ett berättigat intresse av att konstatera att en överträdelse tidigare har ägt rum om kommissionen ålägger böter som sanktion för överträdelsen.

(se punkterna 76–78)

3. Se domen.

(se punkterna 90–92)

4. Lissabonfördragets ikraftträdande, genom vilket stadgan blev en del av unionens primärrätt, förändrade inte avsevärt innehållet i rätten till en rättvis rättegång såsom följer av bland annat artikel 6 i Europakonventionen och såsom den på unionsnivå har erkänts som allmän unionsrättslig princip. Dessa överväganden kan omfatta rätten att bli hörd och mer allmänt rätten till försvar i sin helhet, i den mån dessa rättigheter bidrar till att säkerställa att det hålls en rättvis rättegång.

(se punkt 95)

5. Se domen.

(se punkterna 109, 176)

6. Se domen.

(se punkterna 110-113)

7. Se domen.

(se punkt 163)

8. Inom ramen för en prövning av huruvida det föreligger ett missbruk av dominerande ställning i strid med unionens konkurrenslagstiftning, när den dominerande ställningen har uppkommit till följd av ett tidigare lagstadgat monopol, måste denna omständighet beaktas. Vid bedömningen av huruvida böter som ålagts ett telekommunikationsföretag för missbruk är proportionerliga, och närmare bestämt huruvida böternas grundbelopp är proportionerligt, är det nödvändigt att beakta,

- för det första, den omständigheten att företaget har en dominerande ställning till följd av ett tidigare lagstadgat monopol,
- för det andra, att den begångna överträdelsen utgörs av av ett flertal, uppenbara, bestående och uppsåtliga åsidosättanden av det regelverk som ålade företaget att, i egenskap av operatör med ett betydande inflytande på marknaden, ge alternativa operatörer tillträde till accessnät och till tillhörande tjänster på villkor som var klara och tydliga, rättvisa och icke-diskriminerande,
- för det tredje, den omständigheten att företaget är medvetet om att dess beteende är rättsstridigt, ur såväl ett lagstiftningshänseende, eftersom företaget varit föremål för utredning och dömts genom flera beslut från den nationella regleringsmyndigheten vilka fastställts av nationella domstolars lagakraftvunna avgöranden, som ur ett konkurrensrättsligt hänseende, ur vilket dessa förfaranden syftade till att hindra eller fördröja nytillkomna operatörers inträde på marknaderna för de berörda produkterna.

- för det fjärde, den omständigheten att marknaderna för de produkter som påverkas av företagets missbruksmetoder, som är av en stor omfattning i och med att de omfattar en av unionens största medlemsstater, är marknader av stor betydelse, såväl ur en ekonomisk som ur en social synpunkt, eftersom tillgången till bredband är en väsentlig förutsättning för utvecklingen av informationssamhället.

Dylika omständigheter räcker för att anse att det missbruk av dominerande ställning som lagts ett företag till last, bestående i leveransvägran, är en allvarlig överträdelse.

I detta sammanhang kunde inte det skyldiga företaget vara ovetande om att beteendet var rättsstridigt, att det var uppsåtligt och att den tidigare leverantören hade en monopolliknande ställning på grossistmarknaden för bredbandstillträde och en mycket stark ställning på detaljhandelsmarknaden. När samtliga av dessa omständigheter är uppfyllda har kommissionen fog för att betrakta denna överträdelse som ett typiskt missbruk och att den är särskilt allvarlig. Med beaktande av att överträdelsen var särskilt allvarlig åsidosatte inte kommissionen proportionalitetsprincipen när den fastställde den andel av försäljningsvärdet som använde för att fastställa böternas grundbelopp till 10 procent, i enlighet med punkterna 19–22 i riktlinjerna för beräkning av böter som döms ut enligt artikel 23.2 a i förordning nr 1/2003.

(se punkterna 177–183, 185, 186)

9. Vid fastställandet av ett bötesbelopp som döms ut för en överträdelse av konkurrensreglerna kan den omständigheten att företaget har upphört med överträdelsen vid kommissionens första ingripanden logiskt sett endast utgöra en förmildrande omständighet om det finns anledning att anta att de berörda företagen har föranletts att upphöra med sina konkurrensbegränsande beteenden till följd av ingripandet i fråga. Med andra ord ska det finnas ett orsakssamband mellan kommissionens inspektioner och upphörandet av den berörda överträdelsen för att upphörandet ska kunna beaktas som en förmildrande omständighet.

(se punkt 213)

10. Se domen.

(se punkterna 219–221, 224)